

Dyrking av myr uten lukte drengrofter

Av Per Hornburg

I naturtilstand har myrjorda høyt vanninnhold. Ofte kan torva være så godt som vannrett. Som kjent er drenering et effektivt middel til å gjøre jorda tørrere, fastere og varmere. Under våre forhold er det særlig viktig at overflatevannet og det frie vannet i dyrkingssjiktet, blir ført bort så raskt som mulig. Derved kan en større del av solvarmen brukes til oppvarming av jorda, og mindre til fordampning av vann.

Her til lands er den alt vesentligste del av den dyrka jorda drenert med lukkede grøfter. På flate områder kan et lukket grøftesystem by på ulemper bl.a. fordi overflatevannet blir stående for lenge i nedbørsrike perioder og ved snøsmelting. Spesielt vil dette gjøre seg gjeldende i strøk av landet hvor enga er utsatt for overvintringsskade på grunn av isdannelser. Under slike forhold får vi også dårlig bæreevne for maskiner og kjøreskader på enga.

Behovet for grøfting og graden av tørrlegging på myr vil variere mye fra sted til sted, avhengig av nedbør, fordampning og myrjordas strukturforhold (fortorvingsgrad). I vår nordligste landsdel må det også tas hensyn til *teledybde* og *hvor lenge telen sitter i jorda* når vi skal bestemme grøftemåten. Som kjent er tele ugjennomtrengelig for vann. Her vil det derfor være særlig viktig å få ordnet en effektiv overflateavrenning ved at overflaten blir profilert slik at vannet kan renne til åpne grøfter eller kanaler.

Dyrking av Stormyra, Brennelv i Porsanger kommune

Etter forutgående undersøkelser og planlegging av Det norske jord- og myrsel-skap, ble den søndre del av Stormyra kanalisert på slutten av sekstiårene med henblikk på dyrking. Arealet som utgjør

ca. 2300 dekar ligger meget sentralt til ved tettstedet Lakselv i botnen av Porsangerfjorden. Her er det normalt lite nedbør. En lang og kald vinter resulterer vanligvis i dyp tele og telen sitter lenge i myrjorda. Dertil kommer at området er sterkt utsatt for vind, som forårsaker lite snødekke, men mye isdannelse.

Stormyra er temmelig flat og ligger på marine avleiringer (leire og sand). Storparten av arealet er forholdsvis grunn myr (0,6 – 1,5 m). Det er middels omsatt og med god gjennomtrengelighet (permeabilitet). Myra skulle således være relativt lett å dyrke.

Man ble imidlertid tidlig klar over at vanlig drenering med lukkede grøfter ikke var hensiktsmessig under de rådende klimaforhold. Telen sitter så lenge i jorda at lukkede grøfter ikke fungerer før langt ut på ettersommeren. Etter plan og opplegg av herredsaagronom *Halvor Samuelson* er det derfor prøvd profilert «teigdyrking» uten bruk av drengrofter. Det graves da åpne grøfter med god sideskråning (1:1,5) og med en innbyrdes avstand på 40 – 50 m. Teigene opparbeides med en *overhøyde* på 0,7 – 0,8 m. Dette gir tilstrekkelig fall for å få overflatevannet raskt til grøftene.

For å få nok masse til overhøyden, må det i tillegg til grøfteoppkastet også doses inn masse fra kantene. Dersom det lar seg gjøre å få med noe mineraljord fra grøfteoppkastet, er det en stor fordel. Arbeidene krever øvet maskinkjører og bør fortrinnsvis utføres på den tørre årstid eller på vinterføre dersom snømengden ikke er for stor.

Gårdbrukerne *Eiolf* og *Arild Paulsen* og *Roald Eriksen* har nå dyrket flere hundre dekar etter denne metoden og er godt fornøyd med resultatet.

Myr dyrking på Brennelvmyr i Porsanger. Merk profileringen og åpne drensgrøfter for rask avrenning av vårvatnet. Foto P. H.

Selve dyrkingen er utført med en 15 tonn beltegående gravemaskin med 60 cm belter. Grøfteoppkastet og masser fra kantene ble ført mot midten av teigen. Til planering ble brukt bulldoser (liten type).

På teigene tar de 2 år grønnfôr (bygg og raps) før gjenlegg. Derved kan det utføres justeringer og finplanering likesom kalkingsmiddel kan tilføres i to omganger.

Hittil er det ikke observert isskader på teigene, og avrenningen av overflatevannet har vært tilfredsstillende.

Når det gjelder dyrkingsomkostningene vil de variere. I angjeldende tilfeller har omkostningene variert fra kr 2400 til kr 3200 pr. dekar. Her er innbefattet grøftene til hovedkanal samt kalking og grunn gjødsling med fosfor.

I forbindelse med annen tjenstereise i Finnmark, var jeg den 17.8.83 hos gårdbruker *Eiolf Paulsen*, Brennelv, og befarte de myrfelt som er dyrket ved profilering.

Eieren var meget tilfreds med grasavlingene i år. Overflatens bæreevne var bra og det var ikke synlige overvintringsskader på de profilerte teiger. Derimot var det tydelige skader etter «isbrann» på flate felter som ikke var profilert i forbindelse med dyrkingen.

Under de klimatiske forhold man har i Porsanger-området, kan det neppe herske tvil om at teigdyrking med åpne grøfter mellom teigene og profilering, er den dyrkingsmåte det må satses på når det gjelder myrjord.